

Grundsärskolan i Sjöbo

Arbetsplan för studie- och yrkesvägledningen vid Grundsärskolan i Sjöbo.

Fastställt: 2018-09-04

Inledning

Bestämmelserna i Läroplan för grundskolan 2011 och FNs barnkonvention om barns rättigheter betonar vikten av studierådgivning och yrkesorientering för alla elever.

Enligt Skolverkets Allmänna råd och kommentarer om studie- och yrkesvägledning beskrivs det så här:

”Studie- och yrkesvägledning kan beskrivas i både vid och snäv bemärkelse. Vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det handlar tex. om praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation och aktiviteter för att utveckla elevens självkänedom.

Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse är den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal, individuellt och i grupp. Här ges den enskilde eleven möjlighet att reflektera över sig själv i relation till olika framtidsvägar. Studie- och yrkesvägledningen måste utgå från elevens behov och förutsättningar samt kunna anpassas för att på bästa sätt stödja eleven att gå vidare i sin valprocess och att genomföra sina beslut.”

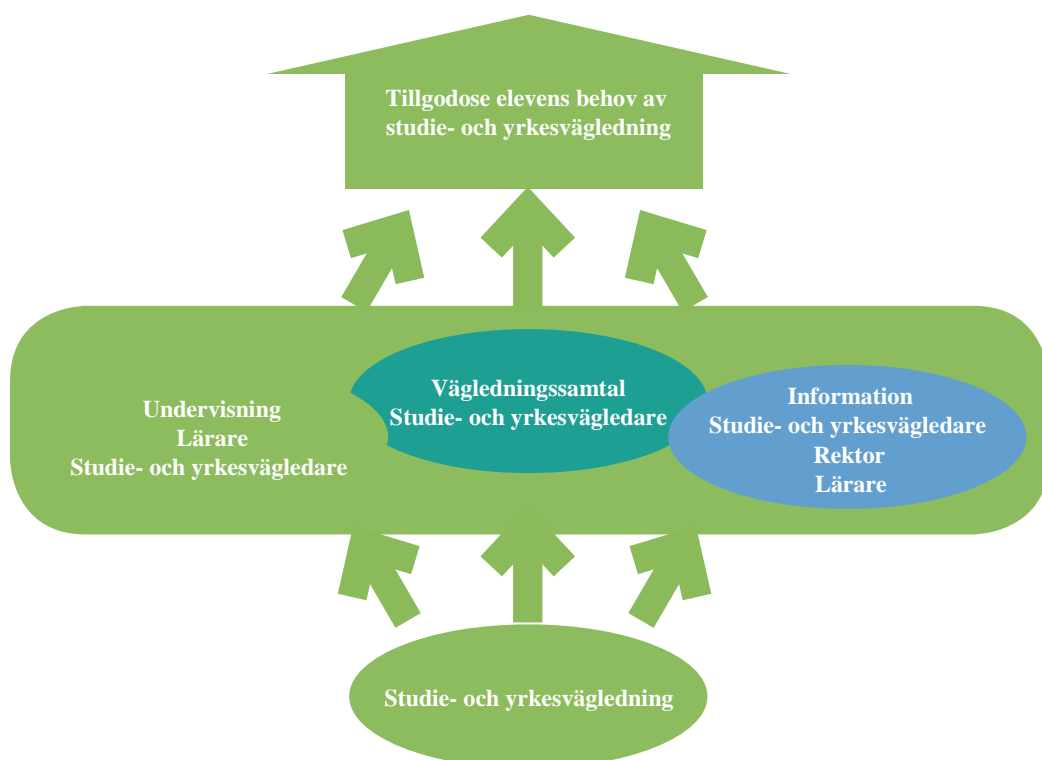

Fig. Skolans studie- och yrkesvägledning kan genom undervisning, vägledningssamtal och informationsinsatser tillgodose elevernas behov av vägledning. Fig från Allmänna Råd Arbete med studie- och yrkesvägledning, 2013.

Rollfördelning

Rektors roll

Rektor använder studie- och yrkesvägledarens kompetens för att sprida kunskap, initiera verksamhet samt stödja övriga personalgrupper.

Rektor ger riktlinjer och förutsättningar för att studie- och yrkesorienteringen blir ett uppdrag för hela skolan, där rektor, lärare, studie- och yrkesvägledare samt skolans övriga personal tillsammans ger eleven goda förutsättningar för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval.

Rektor tydliggör hur ansvaret för studie- och yrkesorienteringen är fördelat och hur lärare, studie- och yrkesvägledare och övrig personal arbetar och samarbetar kring studie- och yrkesorienteringen.

Samverkan med arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

I samverkan med skolans personal planerar rektor hur studie- och yrkesorienteringen ska genomföras, följas upp och utvärderas.

Kompetensutvecklingsbehovet inom skolans studie- och yrkesorientering ska fortlöpande kartläggas och analyseras.

Studie- och yrkesvägledarens roll

Vägledning

Kännedom om mig själv

Vad jag kan?

Vad jag vill?

Vilka intresse?

Vilka krav?

Vilka hinder?

Kännedom om alternativen

Information

Kunna fatta beslut

Medvetenhet.

Studie- och yrkesvägledaren ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och därvid särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionshinder, så att de kan göra väl underbyggda val.

Studie- och yrkesvägledaren ska vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Studie- och yrkesvägledaren ska genom vägledningssamtal arbeta med att vidga elevens perspektiv för att kunna upptäcka andra yrkesområden än de som de genom sin bakgrund redan känner till, samt ringa in intresseområden och diskutera framtida studie- och yrkesval.

Studie- och yrkesvägledaren ska hjälpa eleverna i deras valprocess.

Studie- och yrkesvägledaren ska ha ett nära samarbete med lärarna, så att informations- och vägledningsinsatser kopplas samman med undervisningen. Även samarbete med hemmen och vårdnadshavare och eleverna är ett måste i verksamheten.

Studie- och yrkesvägledaren har en central roll i arbetet med information, vägledning och i viss mån undervisning inom området. Studie- och yrkesvägledaren är en betydelsefull resurs när det gäller att kompetensutveckla personalen om exempelvis förändringar i utbildningssystemet.

Pedagogens roll

Pedagogerna ska ha kompetens när det gäller behörighets- och urvalsregler såväl till gymnasieskolan som till vidare studier och ha kunskaper om arbetslivet. Personalen behöver hålla sig uppdaterade om vad det finns för utbud för våra elever. Studie- och yrkesvägledaren har en viktig roll även här.

Pedagogerna ska hålla sig uppdaterade med utvecklingen inom gymnasieskolan för att kunna förbereda eleven på de krav som ställs där.

Pedagogerna ska genom informationen under mentorstid och utvecklingssamtal bidra till att vidga elevens perspektiv och diskutera framtida studie- och yrkesval.

Pedagogerna ska ge eleven nödvändiga kunskaper att värdera och kritiskt granska erhållen information.

All personal

All personal i skolan kan på olika sätt bidra till att ge eleverna kunskaper, stöd och erfarenheter för kommande studier och yrkesliv.

Eleverna

Eleverna ska göras medvetna om vilket ansvar de har för sina studie- och yrkesval.

Eleverna ska lära sig att kritiskt granska information, så att de kan identifiera vilken information som är adekvat och kunna förstå och sätta den i relation till de egna målen för utbildning och yrkesval.

Eleverna ska lära sig att fatta väl underbyggda val som de kan ta ansvar för.

Grundsärskolan

Skolans mål

I grundsärskolan är det ytterst viktigt att eleverna får regelbunden information och undervisning i yrkesorientering. Arbetsmarknaden är begränsad för personer med funktionshinder och eleverna behöver information för att vara väl förberedda för framtida yrkesval så att valet blir så bra som möjligt.

En elev med funktionsnedsättning kan, beroende på arten och graden av nedsättningen, ha behov av att skolan särskilt anpassar studie- och yrkesorienteringen till elevens behov. Det kan vara en känslig balans mellan elevens funktionsnedsättning och möjligheter till framtida studier och yrken. Skolan måste då undvika att begränsa elevens vilja till utveckling utan att samtidigt bidra till att bygga upp realistiska föreställningar.

- Eleverna ska få insikt i vilka rättigheter och möjligheter till hjälpmedel de har i sitt framtida yrkesval.
- Öka elevernas medvetenhet om sina egna förutsättningar.
- Eleverna ska få insikt i hur arbetslivet fungerar genom undervisning, studiebesök och prao.
- Eleverna ska ha tillgång till studie- och yrkesvägledning för att få en väl underbyggd information mot framtida yrkesval.
- Eleven inhämtar tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kunna granska valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden.
- Eleven ska få en inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv.
- Eleverna ska få praktisk träning i situationer som kan uppstå i samband med praktik och gymnasieval.

Samverkan med arbetslivet

- Skolan ska samverka med arbetslivet och ge information om elevers behov utifrån utvecklingsstörning och andra eventuella funktionsnedsättningar i samband med prao.
- Eleverna ska få information om de fackliga organisationerna och dess funktion. Samtala om regler som finns på en arbetsplats, vilka rättigheter och skyldigheter det finns.
- Eleverna ska få information om arbetsförmedlingen och dess funktion. Information om att det finns olika sommarjobb och vad deras rättigheter och skyldigheter är.
- Eleverna ska ges möjlighet att göra studiebesök på olika företag och arbetsplatser.

- Eleverna ska få en insikt i vad som är viktigt att tänka på när man ska besöka eller praktisera på en arbetsplats, t ex säkerhet, lönevillkor, miljö m.m.
- Eleverna ska få stöd och handledning de första dagarna på praktikplatsen genom en person som följer med till praktiken.
- Eleverna ska ges möjlighet att med stöd från skolan göra intervju och studiebesök på arbetsplatsen före praktik.

Information och vägledning

Eleverna ska efter sina förutsättningar:

- ha kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning och arbete
- kunna söka och bearbeta information och använda den för eget lärande

Så här gör vi

Studie- och yrkesvägledare

- har vägledningssamtal, både i grupp och enskilt kring elevernas intressen och färdigheter.
- har informationsmöte med föräldrar tillsammans med mentorerna.
- deltar vid behov i utvecklingssamtal under hösten i skolår 9.
- ansvarar för besök vid gymnasiesärskolor under hösten skolår 9.
- ska i samråd med gymnasiesärskolan och mentorer planera för praktikdagar för elever under skolår 9.
- information till mentorer på ett tisdagsmöte (mentorsträff), kring gymnasieprogram och dess arbetsgång i åk 8-9.
- ger information klassvis om gymnasiet och de program som finns.
- hjälper eleverna praktiskt att via webben göra ansökan till program i gymnasiesärskolan samt informerar föräldrar om övergångsrutiner mellan skolformerna.
- har tillsammans med elevstödsamordnare samtal med mottagande gymnasiesärskola. Vårdnadshavare och elev bjuds in till detta överlämningsamtal.
- deltar i undervisningssituationer
- HASP, i samarbete med skolsköterska och kurator

- är med på arbetslagsmöten och synliggör samt lyfter upp SYV-frågor och fungerar som ett stöd för övrig personal i arbetet med studie- och yrkesvägledning.

Årskurs 1-6

- Arbetar genom lek, som berör olika yrken. Leka olika former av rollekar.
- Samtala om yrken i närmiljön och vad vårdnadshavare gör medan eleverna är i skolan.
- Genomföra studiebesök, studera närsamhället samt diskussioner under lektionerna om olika yrken och arbetsuppgifter som finns i närsamhället kopplat till olika samhällsfunktioner.
- Arbeta med “Vad är mina styrkor, svårigheter, hur lär jag mig bäst? Ta del av Ninjakoll, Handisam, Orka och andra filmklipp på nätet om funktionsnedsättningar. Likheter och olikheter. Gruppstärkande uppgifter.
- Samtal om yrken när de kommer upp i samband med läsning av böcker eller ute i samhället. Ta tillfället i akt.
- Prata om genus i yrke, t.ex. Kvinnor kan vara brandmän och män kan vara sjuksköterskor.
- Koppla läroplanen till yrken.
- Att öva eleverna på att göra aktiva val samt att öka självständighet.

Årskurs 7-9

- Gör studiebesök hos olika lokala företag.
- Möjligheternas dag, 9 okt 2018, gäller endast åk 9 (studiebesök på olika företag, busssturer runt om i kommunen).
- Olika yrken och utbildningar integreras i övergripande arbetsområde.
- Samtalar om framtidsdrömmar, om vad man vill arbeta med efter skolan.
- Mentor informerar vårdnadshavare om att deras barn ska bekräfta gymnasieansökan i feb samt juli och att den skriftliga ansökan lämnas till skolan underskriven av elev.
- Eleverna ges möjlighet till praktik efter sina individuella behov och förutsättningar.
- Visa bildspel om hur en arbetsplats fungerar och hur man förbereder sig inför en praktik.
- Studiebesök och praktik på gymnasiesärskolan för att prova på om det är rätt program

att söka.

- Arbetsområde om sex och samlevnad, genus och normer genom bland annat pubertetsgrupper.
- Arbeta med gruppdynamik samt ”Vem är jag?” Vad är mina styrkor, svårigheter, hur lär jag mig bäst? Ta del av Ninjakoll, Handisam, Orka och andra filmklipp på nätet om funktionsnedsättningar. Likheter och olikheter.
- Ta del av filmklipp på skolverkets hemsida om SYV.
- Koppla läroplanen till vardagen och val av yrken.

- Prata om genus i yrke, t.ex. Kvinnor kan vara brandmän och män kan vara sjuksköterskor.
- Samtal om yrken när de kommer upp i samband med läsning av böcker eller ute i samhället. Ta tillfället i akt.
- Besöka gymnasiemässa i Ystad.

Övergripande

- Arbetar vi med elevernas kunskap om funktionsnedsättningar, ett arbetsområde som är ständigt pågående.
- Görs om möjligt studiebesök på vårdnadshavares arbetsplatser alternativt att vårdnadshavare berättar om sitt arbete och arbetsplats under besök i skolan.
- Intervjua olika personer om yrke.
- Arbetat med olika samhällsfunktioner
- Erbjuder eleverna ett rikt och varierat kulturutbud.